

ЗАХИСТ КОНФІДЕНЦІЙНОЇ ІНФОРМАЦІЇ, ЩО Є ВЛАСНІСТЮ ДЕРЖАВИ

Національне законодавство передбачає низку правових норм, якими встановлюються обмеження щодо поширення інформації. На відміну від питань захисту секретної інформації, в якій було застосовано правові напрацювання ще радянських часів, законодавче регулювання захисту конфіденційної інформації в Україні розвинуто слабо і перебуває на початкових стадіях формування. Зі здобуттям незалежності Україна починає самостійно створювати і розвивати власну систему державних органів та національне законодавство.

Термін «конфіденційна інформація, що є власністю держави» вперше на законодавчому рівні було застосовано в Концепції (Основах державної політики) національної безпеки України, схваленої Постановою Верховної Ради України від 16 січня 1997 року № 3/97. Витік такої інформації визнався однією з загроз національній безпеці в інформаційній сфері. На той час чинне законодавство не давало визначення даного терміну.

Другим законодавчим актом, у якому прямо застосовувався термін «конфіденційна інформація, що є власністю держави», став прийнятий 5 квітня 2001 року Кримінальний кодекс України. Кримінальна відповідальність встановлювалась за передачу іноземній стороні конфіденційної інформації, що є власністю держави, особою, якій ці відомості були довірені у зв'язку з виконанням службових обов'язків (стаття 330). Ця кримінально-правова норма майже повністю відтворювала аналогічну норму, яка була закріплена у КК УРСР 1960 року. Зміст статті 330 практично залишився без змін. Було змінено лише предмет злочину (термін «службова таємниця» було змінено на «конфіденційна інформація, що є власністю держави»).

Лише 11 травня 2004 року до Закону «Про інформацію» було внесено зміни, завдяки яким в законодавче поле вписуються основи правового регулювання конфіденційної інформації, а саме — доповнено статтю 30, згідно з якою інформації, що є власністю держави і знаходиться в користуванні органів

державної влади чи органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій усіх форм власності, з метою її збереження може бути відповідно до закону встановлено обмежений доступ — надано статус конфіденційної [1, с. 25].

До конфіденційної інформації, що є власністю держави і знаходиться в користуванні органів державної влади чи органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій усіх форм власності, не можуть бути віднесені відомості:

- про стан довкілля, якість харчових продуктів і предметів побуту;
- про аварії, катастрофи, небезпечні природні явища та інші надзвичайні події, які сталися або можуть статися і загрожують безпеці громадян;
- про стан здоров'я населення, його життєвий рівень, включаючи харчування, одяг, житло, медичне обслуговування та соціальне забезпечення;
- стосовно стану справ із правами і свободами людини і громадянина, а також фактів їх порушень;
- про незаконні дії органів державної влади, місцевого самоврядування, їхніх посадових та службових осіб;
- інша інформація, доступ до якої відповідно до законів України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, не може бути обмеженим.

Аналіз чинного законодавства дозволяє зробити висновок, що Служба безпеки України є єдиним правоохоронним органом, який наділений необхідним правовим інструментарієм щодо забезпечення захисту конфіденційної інформації [2, с. 132-135].

Проблема законодавчого врегулювання відносин в сфері захисту конфіденційної інформації є одним з важливих завдань органів державної влади. Водночас його вирішення має носити комплексний характер. Оскільки Закон України «Про інформацію» є базовим в інформаційній сфері й приймався до набуття чинності діючої Конституції України, він містить суперечливі положення, які негативно впливають на розвиток й відповідне регулювання інших інститутів інформації з обмеженим доступом, включаючи й конфіденційну інформацію. У зв'язку з цим існує потреба перегляду діючого Закону України «Про інформацію»,

розробки його нової редакції, яка б врахувала ситуацію, що склалася не тільки з конфіденційною інформацією, а й з іншими видами інформації з обмеженим доступом.

Література

1. Організаційно-правові основи захисту інформації з обмеженим доступом (навчальний посібник) / Стоцький А. Б., Гуз А. М., Марущак А. І., Макаренко В. В. та ін. ; за заг. ред. Сідака В. С. — К. : Вид-во Європейського ун-ту, 2006. — 232 с.
2. Макаренко В. В. Правове регулювання захисту конфіденційної інформації, що є власністю держави: становлення, розвиток, проблемні питання / В. В. Макаренко // Право України. — 2006. — № 1. — С. 130-135.
3. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України — 1992. — № 48. — Ст. 650.